

Οι ηγέτες της Ευρώπης καλούνται να προστατεύσουν την ελεύθερη ροή της ενημέρωσης για την αντιμετώπιση του COVID-19

Δ Ε Λ Τ Ι Ο   Τ Υ Π Ο Υ

Ανοικτή επιστολή προς την Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ursula Von der Leyen, τον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Charles Michel, και τον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου David Sassoli, απέστειλαν χθες, Τετάρτη, 25 Μαρτίου 2020 οι διεθνείς Δημοσιογραφικοί Οργανισμοί: ARTICLE 19, Association of European Journalists (AEJ), European Centre for Press and Media Freedom (ECPMF), European Federation of Journalists (EFJ), Free Press Unlimited (FPU), Index on Censorship, International Federation of Journalists (IFJ), International Press Institute (IPI), Reporters Without Borders (RSF), με θέμα την προστασία της ελεύθερης ροής της ενημέρωσης για την αντιμετώπιση του Covid-19.

Το πλήρες κείμενο της ανοιχτής επιστολής προς τους ηγέτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι το εξής:

“Αγαπητοί Προέδροι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Οι οργανώσεις που υπογράφουν αυτή την επιστολή και εργάζονται για την προάσπιση της ελευθερίας της έκφρασης, εκφράζουμε βαθύτατη ανησυχία για τον κίνδυνο που ελοχεύει ορισμένες

κυβερνήσεις να εκμεταλλευτούν την πανδημία Covid-19 για να τιμωρήσουν τα ανεξάρτητα ΜΜΕ, που ασκούν κριτική και να εισαγάγουν περιορισμούς στη πρόσβαση των ΜΜΕ στα κέντρα λήψης των κυβερνητικών αποφάσεων και ενεργειών.

Αυτή τη στιγμή, η ελεύθερη και ανεξάρτητη ροή των ειδήσεων είναι περισσότερο σημαντική από ποτέ. Αφενός για την ενημέρωση της κοινής γνώμης ως προς τα ουσιαστικά μέτρα περιορισμού του ιού, αλλά και για τη συνέχεια του δημόσιου έλεγχου και σχετικού διάλογου ως προς την επάρκεια αυτών των μέτρων.

Από την άποψη αυτή, υποστηρίζουμε την κοινή δήλωση που διατύπωσαν οι τρεις ειδικοί σε παγκόσμιο επίπεδο σχετικά με την ελευθερία έκφρασης. Πρόκειται για τους David Kaye (ΟΗΕ), Harlem Désir (ΟΑΣΕ) και Edison Lanza (ΟΑΣ), οι οποίοι δήλωσαν «το δικαίωμα στην ελευθερία της έκφρασης, (...) ισχύει για όλους, παντού και μπορεί να υπόκειται μόνο σε στενούς περιορισμούς».

Αν και εκτιμούμε ότι απαιτούνται ορισμένα έκτακτα μέτρα για την καταπολέμηση της πανδημίας, όλα αυτά τα μέτρα πρέπει να είναι αναγκαία, αναλογικά, προσωρινά, περιορισμένα για ένα αυστηρό χρονικό διάστημα και να υπόκεινται σε τακτικό έλεγχο, προκειμένου να επιλυθεί η υγειονομική κρίση. Δυστυχώς, πολλές κυβερνήσεις σε όλο τον κόσμο ήδη χρησιμοποιούν την πανδημία για να διεκδικήσουν υπερεξουσίες που υπονομεύουν τους δημοκρατικούς θεσμούς, στους οποίους περιλαμβάνεται η ελευθερία του Τύπου. Αυτές οι επικίνδυνες εξελίξεις πολύ πιθανόν να παραμείνουν και μετά την παρούσα κρίση, εκτός εάν ενεργήσουμε επειγόντως για να σταματήσουν.

Αυτή την εβδομάδα η κυβέρνηση της Ουγγαρίας ζητά την επ' αόριστον επέκταση της κατάστασης έκτακτης ανάγκης και την εξουσία επιβολής ποινών φυλάκισης έως και πέντε ετών σε δημοσιογράφους και άλλους, για την προώθηση ψευδών πληροφοριών σχετικά με το COVID-19.

Οι οργανώσεις μας έχουν πλήρη επίγνωση των κινδύνων της

παραπληροφόρησης και του τρόπου με τον οποίο χρησιμοποιείται από αδίστακτες ομάδες, οι οποίες αποσκοπούν στην εξάπλωση του πανικού και του διχασμού. Ωστόσο, αυτό δεν δικαιολογεί την επιβολή υπερεξουσιων, που χρησιμοποιούνται εναντίον των δημοσιογράφων, των οποίων το έργο είναι απαραίτητο για την προστασία της δημόσιας υγείας και τη διασφάλιση της λογοδοσίας όσων φέρουν ευθύνη.

Δεν αποτελεί έκπληξη το γεγονός ότι η Ουγγαρία, με ιστορικό υπονόμησης της ελευθερίας των μέσων ενημέρωσης, είναι το πρώτο κράτος μέλος της ΕΕ που σπεύδει να λάβει τέτοια ακραία μέτρα. Τα ελάχιστα εναπομένοντα ανεξάρτητα ΜΜΕ στη χώρα, τακτικά δέχονται επιθέσεις και κατηγορούνται για τη διάδοση «ψευδών ειδήσεων», επειδή θέτουν απλά ερωτήματα σχετικά με την ετοιμότητα και τη στρατηγική της κυβέρνησης για την αντιμετώπιση της πανδημίας. Αν εγκριθεί αυτός ο νέος νόμος η ουγγρική κυβέρνηση θα έχει στη διάθεσή της ένα βολικό εργαλείο, με το οποίο θα απειλούνται οι δημοσιογράφοι και θα εκφοβίζονται προκειμένου να αυτολογοκρίνονται. Φοβόμαστε ότι πρόκειται για ένα ακόμη βήμα προς την απόλυτη καταστολή της ελευθερίας των ΜΜΕ στην Ουγγαρία, που θα παραμείνει και μετά το πέρας της πανδημίας.

Στην περίπτωση που αυτός ο νόμος περάσει θα αποτελέσει ένα κακό προηγούμενο και για άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που ενδεχομένως θα δελεαστούν, να ακολουθήσουν το παράδειγμα της Ουγγαρίας. Έχουμε ενδείξεις για την υπονόμηση θεμελιωδών ανθρώπινων δικαιωμάτων, της Δημοκρατίας, ακόμη και αυτού του έργου για τον τερματισμό της πανδημίας.

Δεύτερον, οι οργανώσεις μας ανησυχούν επιπλέον για τον πολλαπλασιασμό των ενισχυμένων μέτρων επιτήρησης, που θεσπίστηκαν για την παρακολούθηση της εξάπλωσης του ιού. Ενώ κατανοούμε τα πιθανά οφέλη, η χρήση της παρακολούθησης πρέπει να εποπτεύεται κατάλληλα και να περιορίζεται σαφώς στην αντιμετώπιση της πανδημίας. Η ανεξέλεγκτη παρακολούθηση θέτει σε κίνδυνο την ιδιωτικότητα και τα δικαιώματα που απορρέουν από τα στοιχεία, ενώ υπονομεύεται η δυνατότητα των

δημοσιογράφων να προστατεύουν τις πηγές των πληροφοριών τους και αυξάνεται η αυτολογοκρισία.

Τρίτον, οι οργανώσεις μας ανησυχούν για την πρόσβαση των μέσων ενημέρωσης σε κυβερνητικούς αξιωματούχους, στους υπεύθυνους για τη λήψη αποφάσεων, στους ιατρικούς εμπειρογνώμονες και σε εκείνους που βρίσκονται στην πρώτη γραμμή της πανδημίας. Πολλές χώρες έχουν εισαγάγει περιορισμούς στην ελεύθερη κυκλοφορία, επιμένουμε ότι αυτοί οι περιορισμοί δεν πρέπει να χρησιμοποιηθούν για να εμποδίσουν τα ΜΜΕ να παρακολουθούν την κρίση.

Ταυτόχρονα, πολλές κυβερνήσεις περιορίζουν την πρόσβαση σε αξιωματούχους, μειώνοντας τη φυσική παρουσία δημοσιογράφων σε συνεντεύξεις Τύπου. Για παράδειγμα, η Σλοβενία και η Δημοκρατία της Τσεχίας ανακοίνωσαν ότι τερματίζονται οι συνεντεύξεις Τύπου και δεν πρόκειται να επαναληφθούν. Δεν πρέπει να ισχύσουν τέτοιου είδους μέτρα που περιορίζουν τον έλεγχο, που ασκούν τα μέσα ενημέρωσης στις κυβερνήσεις.

Βρισκόμαστε στα αρχικά στάδια της πανδημίας όπου, ως επί το πλείστον, οι κυβερνήσεις και τα μέσα ενημέρωσης συνεργάζονται στενά, καθώς αγωνίζονται να ανταποκριθούν σε αυτήν την άνευ προηγουμένου απειλή για τη δημόσια υγεία. Έχουν καθήκον να εξασφαλίσουν ότι η κοινή γνώμη είναι απόλυτα ενημερωμένη και ότι η αντίδραση στην πανδημία είναι όσο το δυνατόν πιο αποτελεσματική.

Ωστόσο, γνωρίζουμε πολύ καλά ότι, καθώς η κρίση επιμένει, ο αριθμός των θανάτων θα αυξάνεται όπως και οι απώλειες των θέσεων εργασίας, και ενδεχομένως θα σημειωθεί παγκόσμια ύφεση, θα ελέγχονται αυστηρά οι ενέργειες και οι αποφάσεις των κυβερνήσεων. Ορισμένες κυβερνήσεις θα επιχειρήσουν να κάνουν κατάχρηση των εξουσιών έκτακτης ανάγκης που μόλις απέκτησαν, για να φιμώσουν κάθε κριτική. Δεν πρέπει να επιτρέψουμε να συμβεί αυτό.

Αυτή την περίοδο που σε όλη την Ευρώπη περιορίζονται τα

ανθρώπινα δικαιώματα των πολιτών, γίνεται περισσότερο από ποτέ επιτακτική η ανάγκη τα ΜΜΕ να ασκήσουν έλεγχο και να διασφαλίσουν ότι δεν θα υπάρξει κατάχρηση αυτών των νέων εξουσιών.

Σας καλούμε λοιπόν να κάνετε χρήση της θέσεως σας για να διασφαλίσετε την προάσπιση των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της ελευθερίας του Τύπου τη στιγμή που η Ευρωπαϊκή Ένωση προσπαθεί να αντιμετωπίσει την πανδημία COVID-19.

Συγκεκριμένα, σας ζητούμε :

- Να αντιταχθείτε δυναμικά στα μέτρα που πρόσφατα κατατέθηκαν στο κοινοβούλιο της Ουγγαρίας και να καταστήσετε σαφές ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν αποδέχεται την εφαρμογή έκτακτης νομοθεσίας, με την οποία υπονομεύονται τα θεμελιώδη δικαιώματα του ανθρώπου και οι ελευθερίες των μέσων ενημέρωσης
- Να ζητήσετε από τις κυβερνήσεις να εξασφαλίσουν την πρόσβαση των επαγγελματιών των ΜΜΕ στους υπεύθυνους λήψης αποφάσεων και στους παράγοντες που βρισκονται στην πρώτη γραμμή της υγειονομικής κρίσης καθώς και στην ευρύτερη λειτουργία της κυβέρνησης.
- Να δηλώσετε ότι η δημοσιογραφία και η ελεύθερη ροή της ενημέρωσης είναι απαραίτητες για τις προσπάθειες της Ευρώπης να αντιμετωπίσει την πανδημία COVID-19

Υπογράφουν οι οργανώσεις :

ARTICLE 19

Association of European Journalists (AEJ)

European Centre for Press and Media Freedom (ECPMF)

European Federation of Journalists (EFJ)

Free Press Unlimited (FPU)

Index on Censorship

International Federation of Journalists (IFJ)

International Press Institute (IPI)

Reporters Without Borders (RSF)”

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ